

Studenter i 40 land velger å lære norsk

Norskambassadør Henrik Ibsen skrev flere av sine mest kjente skuespill i Italia under to lengre opphold i 1864–1865, blant annet her på Amalfikysten sør for Napoli, der «Et dukkehjem» ble til, da han bodde på klosterhotellet Hotel La Luna (med grønn kuppel midt i bildet). Ibsen selv beskrev Italia som kulturens vugge, og hans arbeider har bidratt til å skape interesse for norsk kultur.

Foto: Rolf M. Aagaard/Attenposten

Anerkjent Her, ved Universitetet i Milano, som kan skilte med to nobelprisvinnere i fysikk blant de 2140 fast ansatte professorene, tilbys studier i norsk språk. Det gjøres det også på to andre italienske og over 120 andre universiteter rundt om i verden.

Foto: Electa/Mondadori Portfolio via Getty Images

Norskfrelst Camilla Borin, Giorgia Sola og Juno Fontana venter på en ny undervisningsøkt i en forelesningssal på Universitetet i Milano.

Foto: Lisa Ekli

Norsk er et lite språk. Bare fem millioner mennesker snakker det, og nesten alle bor i Norge. Likevel velger tusenvis av mennesker rundt om i verden å studere norsk. Hvorfor gjør de egentlig det?

Forelsket i norsk

Lisa Ekli
Frilansjournalist

Milano, Italia: – Norsk er et veldig interessant språk. Jeg liker hvordan det skrives, hvordan det høres ut. Med norsk sa det bare klikk, det var kjærlighet ved første blick, sier Juno Fontana (21).

I en liten forelesningssal ved *Universitet i Milano*, på en piazza midt i sentrum, er han i gang med ukens første time med norskundervisning. Han har studert flere språk tidligere, men ingen av dem kunne måle seg med norsk.

Svensk og dansk er han ikke like begeistret for. Han mistenker at en del studenter velger svensk fordi det blir litt enklere uten alle dialektene. Dansk har han ingenting til overs for – det høres ikke bra ut, smiler han og rister på hodet.

Sterke norskmiljøer

Selv om det ikke er trangt om plassen i auditoriet i Milano, er Juno og medstudentene hans slett ikke alene om studievalget.

Ifølge avdelingsleder Jon Gunnar Mølstre Simonsen ved Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse (HK-dir) er det til enhver tid 5000–6000 studenter som studerer norsk utenfor Norge.

– Det er flere sterke norskmiljøer i utlandet som bidrar til å spre kunnskap om norsk språk og litteratur, og øke interessen for Norge, forteller Simonsen.

De som er interessert i det, kan derfor studere norsk ved 130 forskjellige universiteter spredt over 40 ulike land.

Inspirert av Ibsen

Interessen for det nordiske strekker seg langt tilbake i tid i Italia. Helt siden Henrik Ibsen hadde Amalfikysten som arbeidssted da han skrev «Et dukkehjem» på slutten av 1800-tallet, har arbeidet hans bidratt til å skape interesse for norsk kultur.

Utover 1900-tallet ble det etablert skandinaviske institutter i flere italienske byer, som her i Milano. Også universitetene i Roma og Firenze tilbyr norskstudier, ifølge Linda K. Gaarder, kulturmedarbeider ved Norges ambassade i Roma.

Mange av disse norskfaglige miljøene samarbeider med fagfeller i Norge, både innenfor forskning, undervisning og utveksling av studenter og ansatte, forteller Simonsen i HK-dir. De bidrar med støtte gjennom ordningen for norgeskunnskap i utlandet, blant annet i form av utenlandslektorer.

Ganske lett å lære

En av disse er **Fartein**

Th. Øverland. På tre år skal han få norskstudentene i Milano opp på et flytende nivå i norsk. Det kommer nok til å gå helt fint, tror han, for norsk er et ganske enkelt språk å lære. Men enda enklere ville det nok vært uten alle de stumme konsonantene.

Foto: Lisa Ekli

Forelsket i norsk

» Mange i Norge tror at norsk er ganske ortofont – altså at det skrives likt som det uttales, men egentlig er det ikke det, forklarer Øverland.

– Det er ikke på nivå med fransk, men vi har mange flere stumme konsonanter enn man skulle tro. I ordet «skjoldet», for eksempel, er det åtte bokstaver, men bare halvparten så mange lyder.

Til gjengjeld er grammatikken ganske enkel, med mange lånord fra latin. Dette kan være en fordel for italienerne, for det er mange ord de kan gjette seg til, sier Øverland på klingende stavangerdialekt.

Eksotiske dialekter

Noe av det studentene synes er aller mest spennende, er nettopp alle dialektene. Og selv om dette slett ikke er noe særnorsk fenomen – dialekter finnes i Italia også – er de norske dialektene i hyppig bruk. For på norsk er det ingen offisiell normering av talemålet, og det finnes omtrent like mange dialekter som det finnes steder der det bor folk.

«Norsk består av mange ulike dialekter, akkurat som arabisk, men på et mye mindre område. Det synes jeg er kult.»

Italiensk norskstudent Juno Fontana (21)

– Norsk består jo egentlig av mange ulike dialekter, akkurat som arabisk, men på et mye mindre område. Det synes jeg er kult, sier Juno.

Likevel må han vente en stund før dialekter står på pensum. Før det blir aktuelt, kommer også nynorsken inn i bildet. Uten nynorsk-kunnskap, ville nemlig mange dialekter være vanskelige å forstå.

«Skam» og svartkledde rockere

Norske dialekter er spennende nok. Men det er vel neppe avgjørende for at unge italienerne velger å studere akkurat norsk. Så hvorfor gjør de det? Er det som NRK-serien «Typisk norsk» rapporterte i 2005 – interessen for black metal?

En som kan hjelpe oss med å forstå dette, er førsteamanuensis **Camilla Storskog**. På 1990-tallet kom hun selv til Milano som student. Nå er det hun som underviser i skandinavisk litteratur – både norsk, svensk og dansk.

– Da jeg studerte her, var det hardrock og metallmusikk som dro folk til disse studiene, smiler Storskog. Men hun tror ikke dette er en like stor motivasjonsfaktor lenger.

– Det varierer fra generasjon til generasjon, men jeg har inntrykk av at mange av våre studenter drømmer om å flytte til Skandinavia og finne jobb. På flere måter er det jo et friere samfunn, blant annet for minoriteter. Det er også flere TV-serier som sprer kunnskap om de skandinaviske samfunnene, og jeg merker at det interesserer studentene, sier hun.

Dette bekreftes av Gaarder ved den norske ambassaden. Noora og William i TV-serien «Skam» sjarmerte unge mennesker langt utover Norges grenser i 2016–2017, og ambassaden merket en tydelig økt interesse for Norge i kjølvannet av serien.

Foto: Lisa Eklit

Også på andre områder er interessen stor, som når den nordiske filmfestivalen arrangeres i Roma. Da står italienerne i lange køer for å komme inn.

– Det er mange ulike kulturfenomener som kan bidra til å skape interesse for et annet språk, istemmer Øverland.

Men de som bare er interessert i en musikk-sjanger som for eksempel black metal, vil nok raskt merke at den har lite eller ingen plass i pensum, smiler han og påpeker at vokalen i denne sjangeren nok er «veldig lite pedagogisk».

Drømmer om å oversette

Men la oss ikke avskrive de svartkledde rockerne riktig enda.

For noen studenter er det fortsatt den tunge musikken som drar dem til skolebenken. **Elisa Rota** (23), som tar siste året av mastergraden, er en av dem.

– Jeg spiller gitar i et black metal-band, forteller hun.

Norskuttalen er perfekt, selv om hun ennå ikke har vært i Norge.

– Etter hvert som jeg bestemte meg for å studere norsk, ble jeg veldig glad i nordisk litteratur, så nå studerer jeg for å bli oversetter fra norsk til italiensk.

Foto: Lisa Eklit

Brunost i fryseren

Giorgia Sola (23) har vokst opp med én fot i Italia og én i Norge. Med en bestemor fra Verdal, og mamma født på Røros, var barndommens juletrær pyntet med norske flagg.

Da bestemoren snakket i telefonen med familien hjemme i Norge, lyttet Giorgia. Men hun lærte det aldri.

– Mamma forstår trøndersk, men ikke bokmål, smiler Giorgia.

Forrige gang hun var i Norge, sørget hun for å kjøpe med seg brunost. Når hun lagrer den i fryseren, holder den lenge.

– Jeg elsker brunost! utbryster hun.

Men det er ikke lett å få tak i utenfor Norge. Det vet hun, for hun har prøvd det meste. Hun har til og med spurt den svenske matbutikken på Ikea om de ville hjelpe. Men det ville de ikke.

– Jeg er desperat, ler hun.

Sjelden og uvant kombinasjon

Det er ikke alle som forstår hvorfor studentene har valgt akkurat norsk.

– Bestemoren min skjønner ikke hvorfor jeg skal studere norsk når dere nordmenn snakker perfekt engelsk, sier Juno.

Selv om norsk er et lite språk i verdens-

sammenheng, kan det være verdifullt med en litt sjelden og uvant kombinasjon av språkkunnskaper også i det private næringslivet, mener Øverland.

Det er ikke alt du kan bruke norsk til. Men så er det heller ikke hvem som helst som velger det.

fakta

Norsk

> De nordiske språkene har utviklet seg fra urnordisk, som finnes i runeinskrifter tilbake til år 200 e.Kr.

> Først under vikingtiden fra ca. år 800 begynte språket å bli så forskjelligartet i ulike områder at det etter hvert utviklet seg ulike språk.

> Fra omkring år 1000 kalles talespråket i Norge for gammelnorsk, og fra år 1400 mellomnorsk.

> Skriftspråket i Norge blir imidlertid etter hvert dansk, fordi Danmark og Norge var i union fra ca. år 1400 til 1814.

> På 1800-tallet startet arbeidet for å skape et eget norsk skriftspråk, noe som har ført til at vi i dag har to norske skriftspråk: Bokmål, som historisk sett er en fornsket form av det danske skriftspråket fra unionstiden, og nynorsk, som bygger på arbeidet til språkforskeren Ivar Aasen, som brukte sin innsamlende informasjon om dialekter som utgangspunkt for nynorsk.

> Allerede i yngre norrøn tid, 1050–1350, var det tydelige dialektforskjeller i Norge med geografiske årsaker.

> Dialektene inndeles i dag i fire hovedgrupper, østnorsk og vestnorsk, trøndersk og nordnorsk.

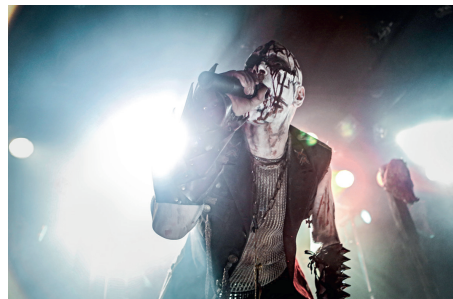
Kilde: snl.no, Wikipedia, nb.no

Foto: Lisa Eklit

«Jeg elsker brunost!»

Italiensk norskstudent Giorgia Sola (23)

Metal, ost og skam Norsk black metal, her representert ved Mayhems vokalist Attila Csihar, brunost og NRK-serien «Skam» er blant norske fenomener som har vekket entusiasme og interesse for norsk språk hos blant annet italienske studenter. Foto: Synne Nilsson/Gonzales Photo og Bård Løken/Samfoto/NTB

Foto: NRK